

Cofnodion Cyfarfod Cyngor Cymuned Aberffraw
yn Ystafell JOW, Neuadd Bentref Aberffraw, 7pm Dydd Mercher 19eg o Fawrth 2025

1	<p>Croeso, ac Presennol:</p> <p>Clerc:</p> <p>Ymddiheuriadau:</p>	<p>Bryan Owen (Chair), Glenys Stallwood, Barry Owen, Oliver Fowlie, Richard Owen, Vaughan Pritchard, Ellie Smith, Chris Topps, Douglas Fowlie, Rachel Jones, Elwyn Evans, Cllr John Ifan Jones</p> <p>Elen Jones</p> <p>Allan Rees, Cllr Arfon Wyn</p>
2	Datgan Diddordeb:	Datganodd Bryan Owen (Cadeirydd) a Douglas Fowlie ddiddordeb mewn llythyr a dderbyniwyd gan y clwb pêl-droed.
3	Cytuno ar gofnodion 19 Chwefror 2025	<p>Mae'r cofnodion yn gywir yn dilyn y addasiad gan nodi mai 15 Stryd Llewelyn nid 25. Unwaith y bydd y newidiadau wedi eu gwneud:</p> <p>ES Arfaethedig Eiliwyd BO</p>
4	Materion yn codi o'r cofnodion	
4.1	Maes Chwarae	<p>Mae ES, RJ, ac EJ wedi cyfarfod ddwywaith i drafod syniadau ar gyfer dyfodol y parc ac wedi cytuno i symud ymlaen drwy sefydlu grŵp "Cyfeillion y Parc", a fydd yn cael ei hyrwyddo ar gyfryngau cymdeithasol. Bydd RJ ac ES hefyd yn dosbarthu holiadur ar-lein i gasglu mewnbwn gan y gymuned leol ar yr hyn yr hoffent ei weld yn y parc, pe byddem yn penderfynu gwneud cais am grantiau.</p> <p>Cynigiodd RJ symud y ffens ddiogelwch o amgylch y parc. Cafodd y ffens ei gosod yn wreiddiol gan y cyngor sir oherwydd pryderon am gŵn yn cael rhedeg yn rhydd ar y cae chwarae ac yn baeddu'r ardal, oedd yn peri risg i'r plant oedd yn chwarae yno. Fodd bynnag, er gwaethaf y ffens o amgylch y parc, mae cŵn yn parhau i fod yn broblem wrth iddynt fynd i mewn i'r cae chwarae drwy'r brif giât a baeddu'r ardal. Cafwyd trafodaeth ynghylch a ellid gosod giât yn hytrach na thynnu'r ffens.</p> <p>Gwrthwynebodd CT y cynnig, gan ddadlau bod y ffens yn amddiffyn y cae chwarae. Nododd fod rhai aelodau o'r cyhoedd yn dibynnu arno i helpu i atal cŵn rhag rhedeg yn rhydd.</p> <p>Cytunodd DF a CT y gallai gosod giât yn y man wedi'i ffensio achosi risg diogelwch i blant.</p> <p>Cafwyd trafodaeth ynglŷn â'r mater, er gwaethaf yr arwyddion "Dim Cŵn" presennol, bod cŵn yn dal i gael eu cludo i'r parc drwy'r brif giât. Awgrymodd y Cyng John Ifan Jones osod arwyddion "Dim Cŵn" ychwanegol wrth y brif giât a giât yr eglwys. Bydd yn codi'r mater hwn gyda Chyngor Sir Ynys Môn.</p>

		<p>Dywedodd DF, fel rhan o grŵp Cyfeillion y Parc, y dylid cynnal ymgynghoriad i werthuso'r effaith bosibl ar ddiogelwch plant.</p> <p>Derbyniodd DF gŵyn gan aelod o'r cyhoedd ynglŷn â chyflwr y cae pêl-droed a'r goliau yn y parc. Mewn ymateb, gwahoddodd DF ef i fynychu cyfarfod y cyngor heno i drafod ei bryderon yn fanwl fel y gallai'r cyngor gymryd y camau priodol. Fodd bynnag, er gwaethaf y gwahoddiad, ni wnaeth yr unigolyn ymateb na mynychu'r cyfarfod. O ganlyniad, ni all y cyngor gynorthwyo, gan fod yn rhaid amlinellu'r pryderon yn llawn er mwyn i unrhyw gamau gael eu cymryd.</p>
4.2	Murlun	<p>Rhannodd y clerc od yr artist, yn dilyn cyfarfod y mis diwethaf, wedi darparu pedwar murlun drafft, a ddosbarthwyd trwy e-bost i bob cynghorydd. Pleidleisiodd y cyngor ar y murlun mwyaf addas, a murlun rhif 2 gafodd y nifer uchaf o bleidleisiau. Cadarnhaodd y Clerc hyn drwy e-bost a dywedodd wrth y cyngor fod yr artist wedi dechrau ei baentio. Gwnaethpwyd y penderfyniad hwn ar frys oherwydd amserlen dynn yr artist ar gyfer cwblhau'r murlun. Soniodd y Clerc hefyd fod Angharad o Fenter Môn wedi cysylltu â'r cyngor i gadarnhau lleoliad y murlun yn 15 Stryd Llewelyn, Aberffraw, ac mae Menter Môn yn dal i ddilyn hyn oherwydd dim ymateb. Mynegodd y Cyng. John Ifan Jones ei barodrwydd i ymchwilio i'r mater a'i wthio ymlaen hefyd.</p>
4.3	Ffordd yn arwain tuag at Fferm Bwlan - diweddariad	<p>Nododd y Cyng. John Ifan Jones na fu unrhyw ddiweddariadau diweddar gan CNC. Er bod CNC yn fodlon datrys y mater, mae cynnydd yn dibynnu ar gyllid. Bydd CNC yn rhoi diweddariad os bydd unrhyw wybodaeth newydd ar gael. Bydd hefyd yn erlid CSYM.</p> <p>Nododd EE ei fod wedi cysylltu â CNC o'r blaen, ac nid yw wedi nodi unrhyw wrthwynebiad i adleoli'r afon pe bai angen. Cadarnhaodd EE y byddai'n anfon llythyr yn gofyn am eglurhad ac atebion pellach.</p> <p>Cafwyd trafodaethau ynglŷn â natur barhaus y mater hwn, sydd wedi parhau ers blynyddoedd. Ystyriwyd atebion posibl, megis cau'r ffordd neu gyfyngu ar gerbydau trwm, ond barnwyd nad oedd hyn yn ddigonol i ddatrys y broblem yn llawn.</p> <p>Cynigiodd VP gau'r ffordd i gerbydau trwm i atal difrod pellach, cytunodd EE.</p>
4.4	Bont - Cadw	<p>Cafwyd diweddariad gan y Cyng. John Ifan Jones, gan nodi bod newidiadau staffio wedi bod o fewn yr adran briffyrdd, ac mae ymweld â'r bont yn parhau ar y rhestr o dasgau arfaethedig.</p> <p>Awgrymwyd y byddai'n fuddiol cael cynrychiolydd o Cadw ynghyd â pheirianwyr o Gyngor Sir Ynys Môn. Bydd y Cynghorydd Cymuned Allan Rees a'r Cynghorydd Sir John Ifan Jones. Maent ar hyn o bryd yn aros am gadarnhad o ddyddiad ymweliad.</p>

4.5	Neuadd y Pentref	<p>Mae'r Clerc a'r Cadeirydd wedi ymweld â'r banc, lle bu'n ofynnol i'r ddau agor cyfrif newydd oherwydd adolygiad diogelu na chafodd ei gwblhau gan y trysorydd hwyr fis Hydref diwethaf oherwydd ei lechyd. Mae balans cyfredol cyfrif y neuadd bentref yn aros mewn cyfrif dal hyd nes yr agorir y cyfrif newydd, y disgwylir iddo gael ei gwblhau o fewn y mis nesaf.</p> <p>Mae'r Clerc wedi cysylltu â'r Comisiwn Elusennau i roi diweddariad a cheisio arweiniad pellach ar y camau nesaf. Yn ogystal, mae ffeiliau wedi eu derbyn gan deulu'r trysorydd blaenorol, a bydd angen amser i'w hadolygu'n drylwyr.</p> <p>Nododd y Clerc unwaith y derbynnir arweiniad gan y Comisiwn Elusennau a'r cyfrif banc newydd yn ei le, gall trefniadau ar gyfer y Cyfarfod Cyffredinol Blyneddol fynd ymlaen. Cytunwyd y byddai creu ac argraffu taflenni i'w dosbarthu i drigolion, yn ogystal â rhannu gwybodaeth ar gyfryngau cymdeithasol, o fudd.</p> <p>Cynigiodd DF y dylai'r Clerc gadw golwg ar yr oriau a dreuliodd yn gweithio ar faterion neuaddau pentref a chyflwyno anfoneb i'r neuadd bentref am daliad o'r cyfrif AVH. Eiliwyd y cynnig hwn gan ES ac yn unfrydol o blaid, cytuno i ddigolledu'r Clerc fesul awr am ymdrin â materion neuadd bentref.</p> <p>Awgrymodd DF bod yn rhaid i'r neuadd gael tystysgrif tân, a bydd y Clerc yn cysylltu â Gwasanaeth Tân Môn i ofyn am ymweliad.</p>
4.6	Llwybyr wrth bragdy	Codwyd pryderon yn ystod y ffaith bod llwybr troed ger Bragdy yn beryglus - Cyng.. John Ifan Jones i fynd ar ei ôl gyda Chyngor Sir Ynys Môn.
4.7	Arwydd Stryd y Capel	Mae'r Clerc wedi cysylltu gyda Chyngor Môn i ofyn am arwydd dwyieithog.
4.8	Problemau Parcio ym Mro Branwen	<p>Nododd y Clerc ei bod wedi derbyn ateb oddi wrth y Pennaeth Priffyrdd a rannwyd gyda'r holl Gynghorwyr yn datgan yn fyr "Mae parcio yn fater cyffredin ar yr ynys, wrth i nifer y cerbydau gynyddu. Gall y Cyngor orfodi parcio mewn ardaloedd gyda llinellau melyn dwbl neu gyfyngiadau amser. Os hoffech weld mesurau o'r fath yn Aberffraw, cysylltwch â ni am fanylion a chais swyddogol. Gallwn hefyd ystyried manau parcio ar gyfer pobl ag anghenion unigol ar gyfer yr anabl, os yw'r Heddlu yn gyfrifol am asesiad dilys o anghenion. am orfodi parcio ar lwybrau troed neu ger cyffyrdd. Cysylltwch â'r Heddlu am unrhyw faterion yma. Nid oes gan y Gwasanaeth Priffyrdd gyllid i greu manau parcio newydd, ac nid yw polisïau parcio cenedlaethol yn cefnogi hyn, yn enwedig mewn ardaloedd gwledig. Yn anffodus, nid oes cyllid ar gael ar gyfer eich awgrymiadau i addasu'r manau gwyrdd."</p> <p>Cyng John Ifan i ddilyn i fyny gyda phreswlydd Bro Branwen sydd â bathodyn anabled dilys.</p>

5.0	Gohebiaeth CSYM - Cynllunio	Dim Gohebiaeth Gynllunio
6.0	Gohebiaeth Arall	
6.1	Gorsaf Atgyweirio Beiciau	<p>Rhannodd y clerc fod Cyngor Cymuned Bodorgan wedi sicrhau arian ar gyfer gorsaf atgyweirio beiciau. Trafodwyd a oedd gan unrhyw un wrthwynebiad i estyn allan at y cyngor i ofyn am un ar gyfer Aberffraw.</p> <p>Eglurodd DF fod gorsaf atgyweirio beiciau yn ardal ddynodedig lle gall beicwyr stopio a thrwsio eu beiciau. Yn nodweddiadol mae ganddo offer fel wrenches, sgruidreifers, a phympiau, yn ogystal â stand i ddal y beic yn ei le tra bod atgyweiriadau'n cael eu gwneud. Mae'r gorsafoedd hyn fel arfer yn cael eu gosod mewn lleoliadau hygyrch, cyfleus i gefnogi'r gymuned feicio leol.</p> <p>Dywedodd DF fod y Cyng John Ifan Jones wedi gweithio'n galed i gael gorsaf atgyweirio beiciau ym Malltraeth a hoffai ofyn am ei gefnogaeth i fenter debyg. Cyng John Ifan Jones i holi am gyllid posib.</p>
6.2	Glanhau Offer Chwarae - Parc	<p>Dywedodd DF fod Paul, dyn glanhau ffenestri wedi glanhau'r offer yn y parc am £30 yn Llanfaelog. A oes gan unrhyw un wrthwynebiad i dderbyn dyfynbris ar gyfer glanhau'r offer yn Aberffraw cyn y gwanwyn/haf? Cytunodd y cyngor i EJ dderbyn dyfynbris.</p>
6.3	Mynwent	<p>Mae DF wedi codi pryderon am dir anwastad ym Mynwent Aberffraw. Mae wedi gofyn am ddyfynbrisiau i gontractwyr wneud y gwaith, a gofynnwyd cwestiynau a oedd gan unrhyw un wrthwynebiad i dderbyn dyfynbrisiau. Fel arall, gallem ymgynghori â Norman, sy'n rheoli'r contract mynwentydd, am awgrymiadau. Cytunodd y cyngor i'r clerc ymchwilio i hyn. Cytunwyd i gysylltu â Norman i ddidoli fel rhan o'r cytundeb.</p>
6.4	Caeau	<p>Dywedodd EE fod tenantiaid wedi estyn allan gyda phryderon ynghylch peidio â derbyn eu hanfonebau rhent. Mi gydnabododd y clerc y mater hwn a chadarnhaodd y byddai'n cael ei flaenoriaethu unwaith y byddai'n cael mynediad at y dogfennau a'r cyfrifon banc angenrheidiol i gael popeth yn gyfredol. Mae'r oedi oherwydd salwch cyn swyddog cyllid ariannol.</p> <p>Cododd EE fater arall y mae rhai tenantiaid wedi marw, ac mae angen mynd i'r afael â'u meysydd. Soniodd EE hefyd fod angen diweddarau'r cytundebau tenantiaeth, ac mae ganddo fynediad at brofforma wedi'i ddiweddarau.</p> <p>Yn ogystal, mynegwyd pryderon am wrychoedd wedi gordyfu ar rai caeau. Cytunodd OF i dorri'r cloddiau cyn gynted â phosibl, yn rhad ac am ddim, i'r cyngor cymuned.</p> <p>Argymhellodd y Clerc cyfarfod gydag EE ac AR i drafod y meysydd a sicrhau bod popeth yn gyfredol unwaith y bydd y mynediad banc wedi ei drefnu ac y Clerc</p>

		wedi cael mynediad at y cytundebau maes, cytundebau, a dogfennau angenrheidiol eraill.
6.5	Gwrychoedd	Crybwyllodd ES ei bod yn gofyn i'r eitem hon gael ei chynnwys ar yr agenda, ond fe'i codwyd gan gynghorydd arall o dan bwnc caeau.. Fel y cytunwyd uchod mae OF wedi cytuno i dorri'r ymylon cyn gynted â phosibl, yn rhad ac am ddim i'r cyngor cymuned.
6.6	Mainc/Cwch Coffa	<p>Rhannodd y clerc fod teulu'r diweddar Swyddog Ariannol Cyfrifol wedi cysylltu â'r cyngor i holi am y posibilrwydd o osod mainc goffa er cof am Jane yn y fynwent newydd. Mae'r cyngor wedi cytuno i'r cais ac wedi argymhell bod y teulu'n prynu mainc gyfansawdd i sicrhau gwydnwch a chyn lleied â phosibl o waith cynnal a chadw dros y blynyddoedd.</p> <p>Yn ogystal, nododd y cadeirydd fod y teulu wedi gwneud cais i blannu coeden yn y fynwent newydd er cof am y diweddar SAC. Fodd bynnag, ni chytunodd y cyngor â'r cais hwn, gan y gallai arwain at geisiadau am goed coffa yn y dyfodol, a fyddai'n gofyn am waith cynnal a chadw parhaus ac yn golygu costau i'r cyngor cymuned. Cytunwyd i beidio â phlannu unrhyw goed o fewn y fynwent newydd.</p> <p>Rhannodd ES fod Pip Oliver yn hael wedi cynnig rhoi cwch i'r gymuned. Trafodwyd sawl syniad, gan gynnwys gosod y cwch wrth fynedfa'r pentref a phlannu blodau ynddo. Awgrymwyd efallai y byddai'r diweddar SAC wedi hoffi plannu blodau yn y cwch, gan mai gweledigaeth y diweddar SAC/Clerc oedd hon erioed – cael cwch yn llawn blodau wrth y fynedfa i'r pentref.</p> <p>Cytunodd y cyngor i dderbyn y rhodd a bwrw ymlaen â'r syniad. Bydd EJ yn cysylltu â theulu'r diweddar SAC/Clerc i gynnig y cyfle i blannu'r blodau.</p>
7.0	Materion Ariannol	
7.1	Swyddog Cyllid Cyfrifol - Cyngor Cymuned Aberffraw	<p>Yn dilyn pasio'r diweddar SAC a'r Clerc, mae sawl llofnod hanesyddol ar y mandad banc, gydag EE (John Elwyn Evans) yn llofnodwr presennol. Mae'r banc wedi ein hysbysu na all y clerc symud ymlaen nes bod y mandad wedi'i ddiweddarau a'i fod wedi'i gymeradwyo yng nghyfarfod y cyngor.</p> <p>Cynigiwyd tynnu Martin Smithers a Keith Woods o'r mandad, gan eu bod wedi gadael eu swyddi ar y cyngor, ac ychwanegu Ellen Jones (Clerc/RFO) i'r cyfrif banc. Unwaith y gwneir hyn, bydd y Cyngor Cymuned yn gallu cyrchu cyfrifon. Cymeradwywyd pob cynghorydd.</p> <p>Nododd y Clerc bod angen nifer o oriau ychwanegol o waith i ddiweddarau popeth, gan gynnwys mynd i'r afael â'r materion sy'n ymwneud â CGR. Soniodd y clerc bod yr archwiliadau ar gyfer 23/24 a 24/25 yn weddill, ac unwaith y derbynnir yr holl ddogfennau perthnasol gan deulu'r diweddar SAC, bydd y clerc yn gweithredu cyn gynted â phosibl i gael popeth yn gyfredol.</p>

		<p>Nododd BO, y Cadeirydd, fod y Clerc wedi ymgymryd â rôl a dyletswyddau'r SAC ar 1 Mawrth 2025, yn dilyn marwolaeth cyn SAC.</p> <p>Rhannodd BO ei fod wedi gwneud ymholiadau gyda chlercod o dri chyngor cymuned tebyg gyda chyfrifoldebau ac asedau tebyg, a chynigiodd gynyddu oriau'r Clerc / SAC o 6 i 8 awr yr wythnos.</p> <p>Cynigiodd BO, y Cadeirydd, y dylai'r Clerc gofnodi unrhyw oriau ychwanegol a weithiwyd fel Swyddog Ariannol Cyfrifol er mwyn diweddaru popeth. Eiliwyd y cynnig hwn gan DF ac fe'i cymeradwywyd yn unfrydol.</p>
7.2	Lwfan Cynghorwyr	<p>Rhannodd y Clerc yn dilyn cyfarfod y mis diwethaf, pan ddsbarthodd y clerch y ffurflenni lwfans cynghorwyr, roedd rhai cynghorwyr yn absennol. Fodd bynnag, sicrhaodd y clerch fod y ffurflenni'n cael eu rhannu gyda'r rhai nad oedd yn bresennol. Cadarnhaodd y clerch fod yr holl gynghorwyr wedi llenwi'r ffurflenni ac wedi gwrthod eu lwfans, a bod yr holl waith papur perthnasol wedi'i ffeilio'n unol â hynny.</p>
7.3	Cyllideb 2025/26	<p>Rhannodd y Clerc adroddiad drafft wedi'i ddiweddaru gyda'r dyfynbris yswiriant ar gyfer tair blynedd a dderbyniom fel diweddariad i gadw pob cyngor yn gwybod am bethau. Cyngor i gytuno ar bopeth o fewn y cyfarfod nesaf.</p>
8.0	Diweddariad Cyngorwyr Sir	Dim diweddariad.
9.0	Materion ar gyfer y cyfarfod nesaf	<p>Cododd CF bryder ynglŷn â chyflwr Ffordd Glan y Môr, a bydd y Cyng John Ifan yn dilyn i fyny gyda'r Adran Briffyrdd ar y mater.</p> <p>Nododd ES fod cyfarfod Cynghrair Bro Aberffraw yn cael ei gynnal nos Lun 25/03 yn yr Hen Becws yn Nwyran am 6pm. Nid oedd unrhyw Gynghorwyr Cymuned yn gallu bod yn bresennol ond nododd y Cyng John Ifan Jones y byddai'n bresennol ac y byddai'n adrodd yn ôl yn y cyfarfod nesaf.</p> <p>Nododd EE ei fod wedi gweld hysbyseb o Stad Bodorgan yn cynnig consesiwn ar y comin. Mewn blynyddoedd blaenorol, mae cerbydau wedi'u parcio o flaen y bont ar dir sy'n eiddo i'r cyngor, yn hytrach nag ar y comin, sy'n perthyn i'r ystâd. Bydd y Cyngor Cymuned yn monitro'r sefyllfa. Clerc i siarad gyda Stad Bodorgan.</p> <p>Dywedodd DF ei fod wedi rhannu llythyr oddi wrth Glwb Pêl-droed Aberffraw cyn y cyfarfod, yn mynegi eu diolch am y rhodd ariannol o £200.00 tuag at gostau trefnu Ffair Nadolig i'r pentref. Anfonodd y Clerc y llythyr hwn ymlaen at yr holl aelodau drwy e-bost.</p> <p>Cododd BO y mater gyda Bodorgan, gan grybwyll bod y Clerc wedi cysylltu â Llinos Medi AS ddwywaith ond eto i dderbyn ymateb ynglŷn ag unrhyw gamau a gymerwyd. Gofynnodd BO i'r Cyng John Ifan a fyddech cystal â dilyn y mater hwn i fyny ar ran y clerch.</p>
10.0	Dyddiad cyfarfod nesaf	16/04/25

